

Proves d'accés a la universitat

Convocatòria 2016

Literatura catalana

Sèrie 3

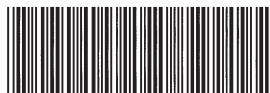
Opció d'examen

(Marqueu el quadre de l'opció triada)

OPCIÓ A

OPCIÓ B

Qualificació		
Exercicis	1	
	2	
	3	
Suma de notes parcials		
Descompte per faltes		
Total		
Qualificació final		

Etiqueta identificadora de l'alumne/a

Etiqueta de qualificació

Ubicació del tribunal .....

Número del tribunal .....

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B).

OPCIÓ A

1. Expliqueu la importància i la funció narrativa que té la descripció dels paisatges naturals i dels espais urbans en la novel·la *Pilar Prim*, de Narcís Oller.
[3 punts]

2. Descriuiu el personatge del Foraster i les seves idees a *Aigües encantades*, de Joan Puig i Ferrer.
- [2 punts]

3. Comenteu el poema «A Mallorca, durant la Guerra Civil», de Bartomeu Rosselló-Pòrcel, pertanyent a la secció «Rosa secreta» del llibre *Imitació del foc*. Tingueu en compte, sobretot, aquests aspectes (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre):
- a) La mètrica i l'estructura del poema.
  - b) El tema principal del poema en relació amb el fet històric alludit en el títol (també convé tenir en compte la data de composició).
  - c) El sentit dels dos versos finals i la relació amb el símbol del foc en l'obra de Rosselló-Pòrcel.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

A Mallorca, durant la Guerra Civil

Verdegen encara aquells camps
i duren aquelles arbredes
i damunt del mateix atzur
es retallen les meves muntanyes.
5 Allí les pedres invoquen sempre
la pluja difícil, la pluja blava
que ve de tu, cadena clara,
serra, plaer, claror meva!
Sóc avar de la llum que em resta dins els ulls
10 i que em fa tremolar quan et recordo!
Ara els jardins hi són com músiques
i em torben, em fatiguen com en un tedi lent.
El cor de la tardor ja s'hi marceix,
concertat amb fumeres delicades.
15 I les herbes es cremen a turons
de cacera, entre somnis de setembre
i boires entintades de capvespre.

Tota la meva vida es lliga a tu,
com en la nit les flames a la fosca.

Barcelona, setembre 1937

OPCIÓ B

1. Expliqueu en quines tragèdies gregues clàssiques es basa *Antígona*, de Salvador Espriu, i de quina manera l'autor n'adapta la situació bèl·lica, els personatges i el conflicte dramàtic per reflexionar sobre la realitat política espanyola del 1939.

[3 punts]

2. Expliqueu de manera concisa el tipus d'humor del recull *Invasió subtil i altres contes*, de Pere Calders, i els mecanismes que fa servir l'autor per a crear-lo, i digueu amb quina visió del món es relaciona aquest tipus d'humor. Aporteu-ne almenys dos exemples rellevants.

[2 punts]

3. Comenteu el fragment següent de *Jardí vora el mar*, de Mercè Rodoreda. Tingueu en compte, sobretot, aquests aspectes (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre):
- a) La situació del fragment en l'argument de la novella i les referències a altres moments de la història dels personatges.
  - b) La presència del món natural i el seu significat; justifiqueu-ho amb els exemples que ofereix el text sobre l'aigua i les flors.
  - c) El punt de vista narratiu.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Vaig obrir la llibreta. L'Eugeni hi escrivia tot el que li anava passant. El primer tros que vaig llegir va ser el de la baralla amb en Francesc, al carrer. Vaig anar més endarrere. Parlava de com s'havia anat enamorant, molt de mica en mica. A les nits d'estiu es trobaven al carrer d'Elisa, caminaven agafats de la mà fins a la placeta dels arbres i s'aturaven a sota dels pebrers. Quan tenien catorze anys i estaven dos o tres dies sense veure's, ella anava a buscar flors a casa d'ell. Si la convidaven a dinar, ell es quedava estones mirant-la amb els ulls encantats. Li explicava les lliçons i l'ajudava a fer els problemes. Ella li buscava trèvols de quatre fulles al jardí del col·legi i els hi ficava al llibre d'història quan anava a estudiar a casa d'ell.

Parlava molt d'un vestit que ella havia dut un estiu. I tot d'una em vaig recordar dels vestits de la meua Cecília. De color de flor de romaní. No hi havia res igual, però em semblava que s'havien estimat com ens havíem estimat amb la Cecília. Un dia que havia plogut molt fort, ell s'havia passat la nit escoltant l'aigua de la riera que baixava corrent; l'endemà, ella li va dir que havia pensat en ell tota la nit. Després començava a parlar d'en Francesc, i es veu que tots dos se'n reien. A ella no li agradava perquè era ric i presumia massa. I el pobre Eugeni, a la llibreta, deia que ella se li anava tornant bonica com un àngel.

La Mariona es va aixecar i va mirar per la finestra.

—No se't fa massa tard?

Em va dir que no i es va tornar a asseure. Jo vaig anar llegint. Em saltava fulls perquè tenia ganes d'acabar. Pensava en la Cecília, que se m'havia mort tan jove.

Un dia, ella va començar a tenir por. Acabava de fer divuit anys. Li va agafar por d'haver de cosir tota la vida, fins que es morís.

Etiqueta del corrector/a

--	--

--	--

Etiqueta identificadora de l'alumne/a

Institut
d'Estudis
Catalans

Proves d'accés a la universitat

Convocatòria 2016

Literatura catalana

Sèrie 5

Opció d'examen

(Marqueu el quadre de l'opció triada)

OPCIÓ A

OPCIÓ B

Qualificació		
Exercicis	1	
	2	
	3	
Suma de notes parcials		
Descompte per faltes		
Total		
Qualificació final		

Etiqueta identificadora de l'alumne/a

Etiqueta de qualificació

Ubicació del tribunal .....

Número del tribunal .....

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B).

OPCIÓ A

1. Caracteritzeu la protagonista de *Pilar Prim*, de Narcís Oller, a partir del conflicte personal i legal que planteja la novella, tenint en compte els valors simbòlics del nom i de les figures de la Madona i la Venus descrites en el capítol XIV.

[3 punts]

2. En la seva versió d'*Antígona*, Salvador Espriu va introduir dos personatges sense precedents en la tradició del mite: Eumolp i el Lúcid Conseller. Identifiqueu-ne les característiques generals i les funcions dins l'obra.

[2 punts]

3. Comenteu aquests fragments del conte «Vinc per donar fe», d'*Invasió subtil i altres contes*, de Pere Calders. Tingueu en compte, sobretot, aquests aspectes (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre):
- a) El tema del conte i la relació entre els fets esdevinguts i la percepció que en té el narrador. Feu atenció a la funció narrativa del periodista.
  - b) La personalitat i l'actitud del narrador i dels altres personatges.
  - c) El tipus de llenguatge usat i el paper de les formalitats legals en relació amb el tema.
  - d) La relació amb altres contes del llibre. Fixeu-vos, sobretot, en el tema i la manera de tractar-lo.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Vinc per donar fe

Quan van dir-me que al poble hi havia un vampir, vaig preocupar-me de seguida per la meva cosina Amèlia. Ella era una dona predestinada que agafava totes les passes i, quan perdia l'equilibri, es produïa unes fractures complicades, veient-se-la sovint enguixada, maldant per fer vida normal enmig del sofriment. Aquesta era la seva virtut: la punya contra l'adversitat i, per dir-ho en termes vulgars, se la buscava sempre. A més, a desgrat de pecar de grossa, tenia una blancor espiritual, una transparència de cutis que cridava l'atenció; a mi, personalment, no m'atreia, però es comprèn que un vampir s'hi pogués il·lusionar.

—Amèlia —vaig dir-li—: mentre no cacin aquest tipus procura no sortir de casa. Acosta't al braser i fes mitja, estigues quieta, que nosaltres ja et portarem tot el que et faci falta.

Em sortí replicant que ella no estava per històries i que el nostre no era clima de vampirs. En això tenia raó i ja se n'havia parlat pel poble; en canvi, els vells deien que la culpa era de les proves atòmiques, que ja en un altre ordre ocasionaven canvis en les estacions i afectaven el règim de pluges.

El cert era que el vampir, en poc més d'una setmana, s'havia xuclat el noi mitjà del flequer (que estudiava el tercer any de batxillerat) i una noia mig baldada que tenia fama per la seva traça a brodar coixineres. Estàvem esverats perquè delictes així, a desgrat d'alterar l'ordre, no es persegueixen d'ofici i les forces vives se'l volien treure del damunt, passant-lo a la Creu Roja o al braç eclesiàstic.

La cosina Amèlia no s'immuntava. Dia per altre, de cara al vespre, venia a portar galetes als nens, amb el vici de pujar l'escala a les fosques. Com més advertiments li fèiem, era pitjor.

Un dissabte, vam sentir un gran renou que feien uns veïns que tornaven del cinema. La senyora va començar a xisclar i tots vam sortir a veure què passava, per a presenciar un espectacle tètric: estès de biaix en un replà, hi havia el cadàver de la cosina Amèlia. Hi ha maneres de dir que s'acuden a falta d'altres, però no era pròpiament un cadàver, sinó una mena de bossa de plàstic mal inflada, amb tot de galetes escampades pel voltant. Les faccions de la meva parenta s'endevinaven entre plecs d'una matèria exànime.

[...]

La minyona la va pujar i la col·locàrem damunt unes posts amb cavallets que havia fet construir per al tren elèctric dels nens. Encenguérem tots els llums del pis, sense reparar en despeses, perquè aquests éssers abominables (pobra Amèlia, si em sentia!) temen la claror i vam començar una nit neguitosa, plena de sobresalts.

[...]

Els nens es van excitar i es negaren rotundament a ficar-se al llit. Com que la seva vida era més aviat monòtona (de casa a l'escola, de l'escola a casa, fins a les vacances d'estiu) no em vaig veure amb cor de privar-los d'aquella sortida de rutina. I el gran, que és molt estudiós i ha llegit força, fou el primer en tocar de peus a terra.

—La manera d'acabar amb els vampirs —afirmà— és clavar-los una estaca ben punxeguda al pit i, per lligar-ho, tallar-los el cap.

[...]

—No obstant això —afegí [el veí]— la meva presència serà útil. En la impossibilitat de trobar un notari a aquestes hores, s'ha d'estendre una acta signada per dos testimonis. Jo faig un...

Acordarem que l'altre podia ser la portera, que ens devia moltes atencions. Maldà, es resistí aferrant-se al pom de la porta, però li prometérem cinc pessetes i es blegà.

[...]

Malgrat tot em van complaure i arribà el moment de la meva intervenció. A mi em costa decidir-me, però quan ho faig és molt difícil que em puguin aturar. Un altre qualsevol, pusillà-nime com jo sóc, agafaria l'estaca amb les mans tremoloses, cloent els ulls per a clavar a cegues. Jo no. Lúcid, serè, vaig buscar l'indret del cor i feina hi hauria hagut per a fer-me tornar enrere.

—Amèlia, nena, és pel teu bé —vaig dir amb una veu pausada i clara.

Esquivant els ossos, vaig travessar-la amb tanta força que l'estaca es despuntà en trobar la fusta de la taula. El cos féu una lleugera convulsió, que segons el veí era deguda a que la bèstia que la meva cosina portava a dins espernegava. Encara bo!

[...]

Aquesta devia ésser la fi del vampir, perquè no tornà a causar molèsties i no se n'hauria parlat més de no ser per un periodista de Barcelona que vingué al poble per a fer-ne un reportatge. Embolicà una cosa tan diàfana com la que acabo d'explicar parlant amb les comares, preguntant, escatint, sense ni tan sols respectar el dolor de les famílies perjudicades, inventant novel·les prescindint del mal que feia. Segons ell, el noi del flequer i la noia mig baldada havien mort per deficiències de la nutrició i la meva cosina es desmaiava amb freqüència. Amb els altres em guardaré prou de ficar-m'hi, però allò de l'Amèlia era calumniós: en tota la seva vida (i ja passava dels quaranta) només s'havia desmaiat tres o quatre vegades, per la seva mania d'encotillar-se. Hi ha gent que parloteja i el mal que sembla queda. Si jo fos aprensiu, tindria el rosec d'haver-me carregat l'Amèlia. Jo, que l'estimava com a una germana!

OPCIÓ B

1. El conflicte que planteja Joan Puig i Ferrer a *Aigües encantades* es pot reduir a un enfrontament entre l'individu i la collectivitat, que respon a un sistema d'oposicions ideològiques. Expliqueu en quin moment de l'acció dramàtica es planteja obertament el conflicte, quins valors s'hi oposen i quin paper hi fa la multitud.

[3 punts]

2. Expliqueu la simbologia del foc en la poesia de Bartomeu Rosselló-Pòrcel. Tingueu en compte el títol del seu llibre pòstum, *Imitació del foc*, i de dues de les seves parts («Fira encesa» i «Arbre de flames»).

[2 punts]

3. Comenteu el fragment següent de *Jardí vora el mar*, de Mercè Rodoreda. Tingueu en compte, sobretot, aquests aspectes (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre):
- a) La situació i el significat del fragment en l'argument de la novel·la.
  - b) El punt de vista narratiu i les referències a altres moments de l'obra.
  - c) El significat del mar i el jardí en la novel·la.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

El senyoret Francesc ja m'havia explicat que vindrien a buscar els mobles quan ells serien fora i m'havia demanat que m'encarregués de tot. Era tard i plovisquejava. Una plugeta d'aquelles d'entre estiu i tardor, quan sembla que tot s'acaba: fina, només una boira. A mitjanit, com que no podia dormir gens, vaig sortir. Anava cap al passeig dels tillers amb una mà a la butxaca i estrenyia entre els dits aquella moneda del tros de lluna. Vaig veure venir una ombra molt lleugera que caminava sense que se la sentís. Baixava pels tillers, descalça. Quan va ser al mirador es va aturar un moment, va deixar una tovallola blanca damunt de la barana i va baixar a la platja. Vaig córrer a veure què feia. Estava dreta de cara al mar, tan quieta que no semblava de carn. Els núvols s'havien aprimat i deixaven passar una mica de lluna. Va girar-se i jo, com aquella nit del senyoret Francesc i la Miranda, em vaig amagar darrere d'un test. Plovia. I ella dreta damunt de la sorra com si l'haguessin feta de sal. Quan ja començava a cansar-me, es va ficar a poc a poc a l'aigua i es va posar a nedar. Si va anar lluny, si es va quedar per la vora, no ho sé, perquè tot tornava a ser fosc i no es veia res: només l'estesa de color de tinta, amb l'anar i venir de les onades. Apa, apa, apa... ara venim, ara tornem... I vaig tenir un pensament estrany: que ella anava a trobar l'Eugeni pels voltants d'on s'havia deixat morir; a dir-li adéu, com si diguéssim. Jo escoltava aquella gran respiració de l'aigua i a l'últim vaig veure que sortia i es deixava caure a terra cansada. Al cap d'una estona vaig sentir algú al meu darrere. Era el senyoret Francesc; es va posar un dit als llavis per dir-me que callés i em vaig apartar una mica. Ella va pujar al mirador i ell la va tapar. «No veus que et posaràs malalta?» La va agafar en braços i li va acostar la galta a la galta. Vaig sentir que li deia: «On vas amb aquesta cara tan freda?» I se'n van anar així, amunt, cap als arbres. Jo em vaig quedar a escoltar el mar, i era com si encara el sentís: «¿Guarda llavors?... Jo també n'havia esgranat, de violers... ¿Vol que l'ajudi?»

Etiqueta del corrector/a

--	--

--	--

Etiqueta identificadora de l'alumne/a

Institut
d'Estudis
Catalans

